

Vuosiloman keskeyttämisestä tai siirtämisestä sosiaali- ja terveyspalveluissa maksettava korvaus

Henkilöstöjaosto 25.03.2022 § 61
1577/01.01.00.04/2022

Valmistelija

Johtava hoitaja Pirjo Parviainen, pirjo.parviainen@salo.fi, 044 772 3652, henkilöstöjohtaja Christina Söderlund, christina.soderlund@salo.fi, puh. 02 778 2103 ja henkilöstöasiantuntija Anne Kujanpää, anne.kujanpaa@salo.fi, p. 02 7782 248

Sosiaali- ja terveystoimeen on muodostunut tilanne, jossa salolaisten terveys-, vanhus- ja kehitysvammopalveluiden saatavuus on vaikeutunut tai uhkaa vaikeutua. Tulevana lomakautena työ- ja sijaisjärjestelyjen tekeminen tulee olemaan erityisen haastavaa.

Suurimpana vaikuttavana tekijänä tähän on henkilöstöpula. Kesältä 2021 on jo kokemus, jolloin sekä terveyskeskuksen vuodeosastojen että vanhuspalveluiden ympärivuorokautisen asumisen paikkoja jouduttiin sulkemaan. Lisäksi kotihoidon piiriin pääsyä jouduttiin rajaamaan. Tämä aiheutti tilanteen, jossa asiakkaat eivät päässeet hoidon porrastuksen mukaisesti siirtymään normaalisti oikeille hoitopaikoille. Tämä tilanne ei ole vielä kukaan täysin normalisoitunut. Tähän vaikuttaa myös Covid-19 viruksen aiheuttaman pandemian vaatimat lisätoiminnot sekä sen hoidossa tarvittavat erityspaikat ja henkilökunnan sairauspoissaolot. Vuonna 2021 myönnetty sijaispooli helpotti tilannetta jonkin verran, mutta ratkaisua se ei tuonut, koska henkilöstöä sijaispooliin ei ole onnistuttu rekrytoimaan toivotulla tavalla.

Kuluvan alkuvuoden aikana tilanne on edelleen hankaloitunut. Osa toimialueen vakituisista tehtävistä on täyttämättä. Lisäksi sijaisten saanti on oleellisesti vaikeutunut. Vajaus on suurin hoitohenkilökunnassa. Vanhuspalveluissa on ajoittain suuria vaikeuksia saada ympärivuorokautiseen hoivaan lain edellyttämä mitoituksen mukainen henkilöstö jokaiseen työvuoroon. Vastaavasti terveyskeskuksen vuodeosastolla on samanlaisia haasteita saada työvuoroihin potilasturvallisuuden varmistamiseksi riittävästi henkilöstöä. Jo nyt on jouduttu sulkemaan potilas/asiakaspaiikkoja hoitohenkilöstöpulan vuoksi. Vanhuspalveluiden hoivapaikkoja ei ole ostettavissa, joten sitä kautta helpotusta paikkatilanteen lisäämiseen ei saada.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueelle on muodostunut tilanne, jossa erikoissairaanhoidon päivystyksestä tai osastoilta ei pystytä kotiuttamaan potilaita normaalisti jatkohoitopaikkojen puutteessa. Tämä kotiutuksen vaikeus koskettaa myös Saloa. Tämä aiheuttaa potilaiden pitkittyneitä hoitajaksoja erikoissairaanhoidossa ja lisää hoidon kustannuksia. Siitä hetkestä alkaen, kun potilas on erikoissairaanhoidon hoitavan lääkärin mukaan siirtokuntoinen perustasolle, alkaa syntyä siirtoviivepäiviä. Kolmelta ensimmäiseltä päivältä siirtoviivemaksu on 600 €/päivä, minkä jälkeen se nousee 1200 euroon / päivä.

Tulevan kesän 2022 toiminnan suunniteltaessa on huoli hoito- ja hoivapaikkojen riittävydestä kasvanut. Tavoitteena on, että hoito- ja hoivapaikat saadaan pidettyä auki mahdollisimman lähellä täyttä kapasiteettia. Sijaisten rekrytoinnissa on nyt tehty kaksi kierrosta ja nämä eivät ole tuottaneet toivottavaa määrää sijaistyövoimaa. Ei ole odotettavissa, että sijaisrekrytointi loppukevään aikana toisi tähän oleellista muutosta. Edelleen palvelualueilla on paljon täyttämättömiä vakituisia hoitajan paikkoja. On mietittävä muita keinoja, joilla asukas / potilaspaiikat

toimialueella saadaan pidettyä avoimena. Yhtenä, tosin viimesijaisena keinona, on sopia työntekijän kanssa vahvistetun vuosiloman siirtämisestä tai keskeyttämisestä.

Esimiehellä on työnjohto-oikeutensa perusteella oikeus päättää vuosiloman ajankohdasta, mutta työntekijälle on varattava tilaisuus esittää toiveensa loman ajankohdasta ja kestosta. Työnantaja ja viranhaltija tai työntekijä voivat sopia loman siirtämisestä tai keskeyttämisestä. Tällöin on kuitenkin aina noudatettava Kvtes IV luku 8 §:n mukaisia määräyksiä muun muassa 10 päivän yhdenjaksoisen loman vaatimusta. Työnantaja ei siis voi ilman työsuhteisen työntekijän suostumusta siirtää tai keskeyttää työntekijälle määrättyä tai hänen kanssaan sovittua lomaa. Viranhaltijan loman siirtäminen ja keskeyttäminen on mahdollista esimerkiksi silloin, kun siirtäminen tai keskeyttäminen on tarpeellista julkisen vallan käyttöön liittyvistä painavista syistä tai välttämättömien laissa säädettyjen terveyteen tai turvallisuuteen liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Viranhaltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen tällaisen päätöksen tekemistä.

Loman tarkoituksena on mahdollistaa palautuminen pidemmän työjakson aiheuttamasta kuormituksesta ja edesauttaa työn ja perhe- sekä muun elämän yhteensovittamista. Vuosilomat pyritään ensisijaisesti pitämään vahvistettujen päätösten mukaisesti ja keskeyttämisestä tai siirtämisestä voitaisiin sopia toteuttaa vain ns. kriittisissä toiminnoissa asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi. Näitä palveluja ovat:

- vanhuspalvelujen kotihoito, tukiasuminen ja palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen ja hoivakodit.
- sosiaalityön kehitysvammahuollon asumispalvelut ja tilapäishoito, lastensuojeluyksikkö Paavolan vastaanotto-osasto
- terveyspalvelut:
 - päivystys- ja kotisairaala
 - terveyskeskussairaalan vuodeosastot
 - mielenterveys- ja päihdepalveluiden asumispalvelut
 - suunterveydenhuollon päivystystoiminnot
 - lääkärivastaanottojen kiire-toiminnot

Vuosiloman siirtämisestä tai keskeyttämisestä tulisi maksaa työntekijälle erillinen korvaus. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä kesällä 2021 maksettiin vastaavassa tilanteessa 400 euron kertakorvaus. Myös Turun kaupunki korvaa vastaavan tilanteen 100 €/päivä maksettavalla korvauksella. Henkilöstöjaostolle esitetään, että Salon kaupunki maksaisi vahvistetun vuosiloman siirtämisestä tai keskeyttämisestä korvausta 400 €, kun siirron tai keskeytyksen kesto on vähintään 1 viikko ja enintään 2 viikkoa.

Lyhyet, alle viikon kestoiset äkilliset resurssivajeet pyritään hoitamaan sijaisrekrytoinnilla, työvuoromuutoksilla, palvelualueen sisäisillä työjärjestelyillä, työssä olevan henkilöstön töihin hälyttämisellä tai ns. tuplavuoron tekemisellä.

Kustannukset katetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen talousarviosta, ja kustannukset osaltaan vähentävät esimerkiksi vaihtoehtoisessa tilanteessa maksettavaksi tulevien siirtoviivemaksujen summaa.

Ennen lomakautta kaikissa kriittisen palvelun työyhteisössä tulee käsitellä Kvtes:n vuosilomamääräykset (yleiset periaatteet, työntekijän vuosilomatoiveiden kuuleminen, vuosiloman määrä, vuosiloman ajankohdasta ilmoittaminen, vuosiloman siirtäminen). Erityisen tärkeää on varmistaa, että työntekijällä on selkeä tieto siitä, että mahdollinen vuosiloman keskeyttäminen tai siirtäminen on vapaaehtoista, eikä mahdollisesta kieltäytymisestä aiheudu seuraamuksia.

Esittelijä	Vt. Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Henkilöstöjaosto päättää, että sosiaali- ja terveystalveluiden ns. kriittisissä palveluissa maksaa työntekijälle erillinen 400 € suuruisen kertakorvaus, jos työntekijä sopii vahvistetun vuosiloman siirtämisestä tai keskeyttämisestä vähintään 1 viikon ja enintään kahden viikon ajaksi. Vastaava korvaus maksetaan myös viranhaltijalle. Vuosiloman siirtäminen tai keskeyttäminen on viimesijainen keino turvata asiakas- ja potilasturvallisuus ns. kriittisissä toiminnoissa. Esimies vastaa siitä, että virka- ja työehtosopimuksen määrittämät vuosiloman lomakauteen sijoittumisen määräykset täyttyvät. Päätös on voimassa 1.4.-30.9.2022.
Päätös	Henkilöstöjaosto hyväksyi päätösehdotuksen. Lisäksi henkilöstöjaosto päätti yksimielisesti, että kertakorvauksen käyttäminen tuodaan henkilöstöjaostolle tiedoksi syksyllä.
Tiedoksianto	Sosiaali- ja terveystalveluiden johtaja Sosiaali- ja terveystalveluiden